

twee werelden

Doekje tegen de pijn

A

Ivan Wolffers is arts en patiënt.

beeld: De Beeldredactie,
Erik van 't Woud

Als ik mijn 91-jarige moeder bel, zegt ze dat ze eigenlijk geen tijd heeft, want haar dokter kan elk moment komen. Het maakt haar zenuwachtig, want artsen heeft ze eigenlijk zelden nodig. Ze heeft wel eens wat kwaaltjes, maar ze woont nog zelfstandig en heeft het haar leven lang uitgehouden zonder medicijnen. 'Hoe kan dat nou?', vragen mensen haar soms, omdat ze ervan overtuigd zijn dat lang leven zonder daarvoor middelen te slikken uitgesloten is.

Een beetje ijdel is mijn moeder ook, want op haar bridgemiddagen verbergt ze dat ze een gehoorapparaat gebruikt. 'De mensen hoeven niet alles te weten', is haar commentaar, hoewel het hun soms niet helemaal kan ontgaan, want af en toe begint het toestel dat achter haar oor verstopt is vervaarlijk te piepen. Dat heeft ze zelf echter niet door. 'Zolang die huisarts er niet is, kun je nog wel met mij praten', zeg ik.

Mijn moeder heeft pijn in haar kaak, vlak bij haar oor. Bij slikken en praten heeft ze last en daarom houdt ze er een warme doek tegen. Over het leed van haar vriendinnen vraagt ze me wel eens advies, zodat ze hen, als een soort hulpdokter, met raad kan bijstaan. Maar voor zichzelf valt ze mij nooit lastig met medische vragen. Ze weet maar al te goed dat ik vind dat familieleden met hun klachten vooral naar een echte arts moeten gaan. Alle keren dat ik toch heb geprobeerd me te bemoeien met het lichamelijk leed van mijn geliefden, blonk ik uit in inschattingsfouten. Of ik wuifde alle bezorgdheid weg en maakte mezelf wijs dat er niets aan de hand was, of ik was bang voor het allerergste en wilde het liefst de operatiekamer al in gereedheid laten brengen. 'Bel me maar even als die dokter geweest is', zeg ik, omdat ik wel graag wil weten wat het is.

Twee uur later heb ik haar aan de telefoon. 'Hij zei dat het slijtage door de ouderdom is en daarna is hij weer weggegaan', zegt ze teleurgesteld. 'Ik bel hem wel even', beloof ik.

Wat denk ik in hemelsnaam wel? Dat mijn telefoontjes de pijn in haar kaak zullen verzachten? Die middag heeft de huisarts geen praktijk en de volgende dag blijkt hij vrij te zijn. De assistente kan me het verschil daartussen niet uitleggen. Ik

krijg uiteindelijk echter wel een andere arts aan de telefoon, die belooft mijn moeder opnieuw een bezoekje te brengen. Het is een vrouw deze keer en dat stelt me gerust. Onderzoek leert immers dat vrouwelijke artsen empathischer zijn en beter kunnen luisteren. Dat lijkt me in het geval van mijn moeder wel zinvol.

Ik zie mijn moeder twee dagen later. Wat heeft mijn bemoeienis haar opgeleverd? Ze houdt bij praten en slikken nog steeds een doekje tegen haar kaak om de pijn niet te voelen, maar ze heeft nu wel een afspraak met de dokter om haar oren uit te laten spuiten, met de tandarts om haar kiezen te laten bekijken en met de fysiotherapeut om beter te leren kauwen in verband met artrose van het kaakgewricht. Niets wordt nagelaten om de oorzaak van de pijn aan te pakken.

'Wat een gedoe allemaal', zegt ze en ik weet niet of ik haar wel een dienst heb bewezen.

Haar eerste bezoekje is aan de tandarts. Haar achterste kies is afgebroken, stelt de tandarts vast. Hij slijpt de scherpe rand glad en de pijn is verdwenen.

'Versleten!', zegt mijn moeder smalend.

'Hij zei dat het slijtage is en daarna is hij weer weggegaan'